

per reascriptum complectantur. Castill. d. cap. 22. num. 43. Tiraquell. in l. Si unquam, verb. *Sucessit liberorum*, Cod. de revocand. donat. Guttier. in d. §. Sui, num. 186. Sed an in hominis dispositione legitimorum appellatione veniant legitimati, controvexit, in quo usi communi loquendi standum erit, inspicienda mens proferentis, & quid in statutis, de quibus D. Covarruv. d. cap. 2. §. 8. à num. 13. Garcia sup. n. 22. cum aliis, Gregor. Lop. in l. 4. gloss. 11. in med. tit. 15. part. 4. latè Molin. de primog. lib. 3. cap. 3. per tot.

Ibi : *Et tamen de eo queritur.*

40 Accedimus jam ad questionem, cuius occasione tractatum de legitimatione oportuit evolvere, quæ sane à nemine ex iis, quos viderim, inculcatur; immò omnes hujus loci D. Covarruv. immemores miror: quod ita contigit, quia ut D. Covarr. præmittit, inutili scribentibus via fit propter naturam legitimationis, quæ sic ut assertum est, omnia jura suorum haeredum tribuit. Sed eam habere locum posse D. Covarruv. ait, cùm legitimatio plena non est, sed restricta ad verba scripti: quod dupliciter evenit, vel quando Princeps non legitimū efficit, sed quoad aliquos juris effectus cum illegitimo dispensat, tuncque id tantum confert, quod verbi exprimit, quæ strictè interpretari debent. Vel cùm legitimet, sed cùm restrictione aliqua adversus communes legitimationis regulas, ut si dictum sit, ad succedendum in eo, quod pater relinquere ipsi voluerit: aut, *Ad succedendum ex testamento.* Et licet controversum sit, an adjecta limitatione legitimatio, vel dispensatio indulgetur, communiter tamen placet, legitimationem concessam conferri, quanvis effectus ejus quoad successionem limitetur. Multum autem interest, utrum quis legitimatus, vel dispensatus habentur, de quibus omnibus latissime D. Covarruv. de matrimonio, part. 2. cap. 8. §. 8. à principio, Mathienz. in l. 10. gloss. 1. tit. 8. lib. 5. Recopilat. Tell. Fernand. in l. 12. Tauri, num. 23. cum aliis, Joan. Garcia de nobilit. gloss. 21. & aliis ex præcitatib., eti Anton. Gom. in l. 12. Tauri, num. 70. afferuerit, non esse legitimationem, sed dispensationem: quod vörum non est, quia legitimatio, quæ integra est ac perfecta respectu personæ, non definit esse talis ob legitimationem quoad jus succedendi, ut refert Ceval. q. 2. n. 34.

41 Quæstio itur nostra ad primum reduci nequit in legitimatione, in qua per verba illa, *Ex testamento, & ab intestato*, confertur legitimato jus ad succedendum contra testamentum, l. 9. tit. 18. part. 3. ubi Gregor. Lop. gloss. 3. quod D. Covarruv. non inficiatur. Posset tamen locum habere in dispensatione; in illa enim verba interpretantur secundum naturam actus, qui geritur, id est legitimationis, quæ filii jus succedendi contra testamentum regulariter præstat, sicut prædictum. In hac, scilicet dispensatione, solum inspicitur scripti series, verborumque proprietas. Unde merito in dubium revocari potest, si Princeps displiceret, ut illegitimus succedat patri ex testamento, & ab intestato, an illi competit actio ad succedendum contra testamentum, ex vi ac proprietate sermonis.

42 Idem dubium occurre posset in legitimatione, cùm Princeps in præjudicium legitimorum concederet cum illis legitimatum posse suc-

cedere, qui alias non admitteretur, nisi expressum esset, secundum tradita supra, num. 17. & 23. de jure communi & Regio, quo casu si rescripto continetur, ut cum legitimis ex testamento & ab intestato illegitimus ad successione concurrat, ambigetur an esset locus successioni contra testamentum cum præjudicio legitimorum, quoniam non est de natura legitimationis, ut legitimati tunc jura suorum habeant, extantibus legitimè natis, ut præcitatib. numeris alertur est.

His ergo casibus queritur, si legitimatus ha-

res à patre scriptus non sit, nec jultè exhaeredatus, an possit virtute eorum verborum, *Ex testamento, & ab intestato*, rumpere, dicere nullum testamentum patris, aut per querelam illud infringere? Et licet D. Covar. resolvat negativè, quia secundum verborum proprietatem successio contra testamentum sub illis non continetur, nihilominus oppositum sustineri jure posset, quoniam ex communi usu loquendi illa verba omnem successionem complectuntur, quæ in personam eius, ad quem diriguntur, cadere potest: unde si sermo habeatur de ascendentibus, aut descendantibus, jus contra testamentum censebitur concessum; nam ex quo his, quibus de jure legitimā debetur, ut liberis & parentibus, tribuitur jus succedendi ab intestato, quod propter illegitimātē erat impeditum, creditur indultum, ut possint adversus testamentum venire, ut suam legitimātē consequatur; etenim actio hæc nihil est aliud, nisi prælendum quoddam ad causam intestati, siquidem destructo testamento, successio testamentaria reducitur ad legitimātē, seu ab intestato, ut latè docet Petr. Gregor. *Syntagmat. juris lib. 44. cum seq.* Et cùm filio legitimato Princeps confert successionem ab intestato, concedere censetur jus præparatoriorum ad illam, quod filii habere alias solent; nam qui vult consequens, vult & antecedens quod ad id necessario prærequisitur, l. *Ilu*, cum vulgatis, ff. de acquir. hæredit. & concessio aliquo, omnia intelliguntur concessa, quæ ad id desiderantur, cap. *Præterea, de offic. delegat.* Hinc est, ut in l. 9. tit. 18. p. 3. ubi forma rescripti ad legitimandum traditur, hæc verba, *Ex testamento, & ab intestato*, inseruntur, per quæ filio legitimato contra testamentum ius agendi tribuitur, ut observat ibi Gregor. Lop. gloss. 3. & D. Covarruv. assentitur: sed ait, hoc non provenire ex verborum proprietate, sed ex natura legitimationis. Sed hoc ex eo displicet, quia lex præfans formam rescripti, minime uteretur verbis, nisi in proprio significatu, ut omne dubium tolleret. Similiter Authores hac de re agentes eodem modo loquuntur, ut Petr. Gregor. lib. 45. cap. 7. num. 7. Sic in l. 12. Tauri, iidem verbi exclusiur filius legitimatus à successione, extantibus legitimis, per quæ etiam repulsus intelligitur à successionē contra testamentum, ut notum est.

Ibi : *Fatemur tamen ex ea clausula hoc ius agendi.*

Ideo D. Covarr. hīc docet, censi concessum jus agendi contra testamentum per verba, *Ex testamento, & ab intestato*, quando alias legitimatus ex iuris dispensatione venire poterat, & contra testamentum agere; quia verba accipi debent iuxta matrem subjectam, actusque naturam, cui deserviunt, quanquam improprie usurpentur. Argel. ex Bart. de ac-

de acquir. possit. q. 1. art. 7. n. 112. Marescot. variar. lib. 2. c. 76. n. 7. Sed qui contrà sentiunt, hoc ex verborum natura provenire afferent, quia verba apertant ad tribuendum jus contra testamentum.

Ibi : *Existimat fortassis Gregorius Lopez.*

45 Proculdubio Gregor. Lopez eò loci, quem dedimus supra, num. 43. opinatur verborum virtute concessum censi legitimatis jus adversus testamentum; nam præmissis legis verbis *Contestamento, & fin testamento*, subdit: *Hoc ideo, ut possit filius impugnare testamentum.* Unde ex verbis id dedit, quia id significant.

Ibi: *Jure etenim civili nullum aliud successionis genus.*

46 Vide Pichard, in rubric. à num. 8. *Instit. de hered. quæ ab intest. deferunt.* ubi addit successionis genus, quam anomalam vocat, & est illa, quæ per arrogationem, aut cum libertatum confervandarum causa bona addicebantur, quas universales successiones vocat Justinianus *Instit. lib. 3. tit. 11. & 12.* Sed Pichardum sub successionem ab intestato etiam eam quæ adversus testamentum datur, comprehendit. Similiter Petr. Gregor. de successionibus fusè agens libro 42. cum sequentib. successionem in testamentariis, & quæ ab intestato defertur, divisit, & actiones contra testamentum ad causam intestati rededit, tanquam preparatoria, de quibus lib. 44. per tot. cujus inscriptio est, *De præludiis ad causam intestati.* Jure quoque Prætorio duplex etiam successio agnoscitur, siquidem omnes bonorum possessiones aut sunt ex testamento, aut ab intestato, §. Sed eas, vers. *Septima, Institut. de bonor. possit.* de quibus latè Petr. Gregor. lib. 43. per tot. cap. 2. num. 3. probat bonorum possessionem contra tabulas esse ab intestato, ex Glosa in l. fin. Cod. *Unde legitimati.* Successio igitur contra testamentum spectat ad eam, quæ ab intestato vocatur, ut prænotatum est supra, num. 43.

Ibi : *Secundo eadem sententia.*

47 Hæc iura adstipulantur traditis supra, num. 43. nam cùm de successione descendenter differant, verbum *Ab intestato*, complectitur successionem contra testamentum: quibus jungenda est lex 1. tit. 8. lib. 5. Recopilat. ubi caverit, ut parentes liberis succedant ex testamento, & ab intestato: quibus verbi etiam successio adversus ultima elogia tribuitur, quia etiam jure Regio parentes præteriti, vel in iustè exhaeredati possunt ad legitimam agere impugnantes testamenta. Anton. Gom. variar. lib. 1. cap. penult. num. 36. ubi expressum ait, verbum id, *Ab intestato*, accipi pro Contra testamento, in d. l. 1. quæ est 6. Tauri, ubi Tauriæ Interpretes. Azeved. in d. l. 1. n. 10. cum aliis, Mathienz. ibidem, gloss. 7. Molin. de justit. & jure, diffut. 175. num. 3. Roderic. Suar. in l. *Quoniam in prioribus, ampliat.* 16. Guttier. in l. *Pater filium*, num. 14. ff. de inoffic. testam. Idem probatur ex l. 9. Tauri, quæ est lex 7. tit. 8. lib. 5. Recopilat. nam sub eisdem verbis datur filii illegitimiis jus succedendi matri, & tamen venire possunt contra testamentum. D. Covarr. de

Ibi : *Tertiò huic opinioni suffragatur.*

Circa hanc doctrinam Jasonis vide notata supra, num. 43. Petr. Gregor. lib. 42. cum sequentibus, Pichard. in rubric. à num. 8. *Institut. de hered. quæ ab intestato deferunt.* Sed successio contra testamentum reducitur ad causam intestati. Petr. Gregor. lib. 44. cap. 1. num. 3. sed voca-

vocari potest ex testamento, quia sine illo successio predicta non datur, unde Juffianus in §. *Sunt autem, Institut. de bonor. possess.* bonorum possessionem contra tabulas ex testamento dixit, proprietatem per illam ab intestato succeditur. Petr. Gregor. lib. 43. cap. 2. n. 3.

Ad Num. 2.

⁵¹ Rectissimè D. Covarruv. impugnat eos qui successionem adversùs ultima defuncti eloquia ex testamento appellant, nisi eo sensu, quo nuperrimè ita vocari posse assertum est.

Ibi : Successio verò ab intestato.

⁵² Successio ab intestato contingit, vel quando omnino testamentum factum non est, vel si fiat, sed effectum sortiri nequit, vel quia rumpitur agnatione posthum, vel propter præteritionem, aut exhaereditationem sine causa irritum efficitur, l. 1. tit. 13. part. 6. l. 1. ff. *& legitim. heredibus, princip. Institut. de heredit. que ab intest.* deferunt. Ulpian. in fragment. tit. 23. Sic intestatus decedere dicuntur, qui filium in potestate præterit, quia non iure testatur, l. *Inter cetera, ff. de liber. & posthum.* Pichard. *suprà, num. 14.* Petr. Gregor. lib. 44. cap. 1. num. 2. & 3. & cap. 2. per totum. Similiter qui per querelam judicium testatoris impugnat, per modum intestato successionis admittitur. Pichard. *ubi proxime, Petr. Gregor. cap. 4. num. 21.* Anton. Gom. variarum lib. 1. cap. 11. num. 20. Gregor. Lop. in l. fin. gloss. 4. tit. 8. part. 6. Quanquam utroque casu legata, libertates, & similia de jure novissimo authenticorum conserventur, authent. *Ex causa, C. de liber. præterit, d. l. fin. Partitæ.* Ex quibus fit, quod successio contra testamentum reducitur ad caufam intestati, unde sub illo verbo, *Ab intestato, & ipsa continetur.* Nec refert quod D. Covarruv. ait, hæc tria diversa esse, Sucedere ex testamento, Ab intestato, Contra testamentum; quia successio contra testamentum dilinguitur à successione ab intestato tanquam præparatoriorum à præparato; etenim cum extat testamentum, qualeque illud sit, oportet prius destrui, ut ab intestato succedere quis valeat; nam quandiu est spes successionis testamentariae, ab intestato venientibus nullus est locus, l. *Quandiu, ff. de acquir. heredit. l. 30. ff. de liber. legat. l. Quandiu 90. ff. de reg. jur.* ideo nil mirum si sub verbo, *Ab intestato,* utrumque complectatur, vel ex proprietate verbi, aut ex communī loquendi consuetudine. Vide *suprà, num. 43.*

Ibi : Nam et si filius adoptivus succedendi jus habeat.

⁵³ De successione filii adoptivi agit lex 8. & 9. tit. 16. part. 4. ubi Gregor. Lop. latè Guttier. in §. *Sui, à num. 150. Institut. de hered. qualitat. Joan. Orosc. in l. Si arrogator, ff. de adoption.*

Ibi : Fratres etiam succedunt fratribus.

⁵⁴ Quomodo fratres inter se invicem succedant, traditur in l. 2. tit. 8. l. 5. & 6. tit. 13. part. 6. l. 4. & 5. tit. 8. lib. 5. *Recopilat.* de quo Anton.

Gom. in l. 7. & 8. *Tauri, & plures laudati supra, lib. 1. cap. 19. n. 110.*

Sed licet omnino vera sint quæ D. Covarr. hic de filiis adoptivis, & fratribus docet, qui succedunt ab intestato, & non contra testamentum, unde diversitatem successionis probat; nihilominus responderi potest successionis ab intestato duplex caput existere, unum spectat ad fratres, aliosque transversales agnatos & cognatos, alias personas, quæ ad successionem intestatorum vocantur, nullo existente testamento, quibus regulariter non debetur legitima: alterum ascendentibus, & descendantibus competit, quibus jus legitimam assignat, eisdemque tribuit consequenter actionem veniendi contra testamentum, nisi illis satisfactum sit. Sed cum omnes, tam hi, quam illi succedant ex causa intestati, ut *suprà probavimus*, etiæ cum diversa qualitate, ideo ab intestato successio eos comprehendit: quia ratione num. 43. afferimus, verba *Ex testamento, & ab intestato,* significare omnem successionem, secundum personas ad quas diriguntur.

Ad Num. 3.

Quicquid senserint Auctores, quos dat D. Covarruv. recessendum non est à sententia Gregor. Lop. in l. 9. gloss. 3. tit. 18. part. 3. qui docet *ubis verbis, Ex testamento, & ab intestato,* in rescripto legitimacionis comprehendit successionem contra testamentum ex vi sermonis, ut prediximus *num. 43.* & fuisse hucunque comprobavimus.

Vers. Non Oberunt huic sententiae.

Huic interpretationi ad authoritatem Gregorii Lopez obstant notata *suprà, n. 43. & 45.*

Vers. Id vero quod probare conabamur.

Satis ostensum est *suprà*, præfertim ex legibus Regii, à num. 46. omnem successionem dividit in testamentariam, & legitimam, seu ab intestato, & sub illis verbis, *Ex testamento, & ab intestato,* comprehendit jus contra testamentum in quavis materia, modo ad parentes aut liberos referantur, secundum traditum *num. 43.* Hinc est, ut leges, quæ de successione adoptivorum differunt, non eis concedant ut ex testamento & ab intestato hæredes existant; nam per hæc verba jus contra testamentum concederetur: sed expressim dicitur, quod succedant, si pater sine testamento obierit, lege 8. & 9. tit. 16. part. 4. lege *Cum in adoptivis, Cod. de adoptionibus.*

Verissimum videtur, quod D. Covarruv. in § presenti asseverat; nam si alicui etiam ex ascendentibus, aut descendantibus indulgeretur, ut succedat ex testamento, non conferetur datum jus veniendi contra testamentum, quia sub illis verbis minimè continetur, ut D. Covarruv. probavit *suprà, num. 2.* cui adhesimus *num. 50. & 51.* Sic in l. 8. tit. 13. part. 1. cæetur, ut qui ascendentibus, & liberis legitimis caret, possit omnia bona sua filio naturali relinquere: sed condito testamento, in quo nihil illi reliquum sit, duntaxat agit ad alimenta, etiæ extraneus instituatur: unde concessa successione ex testamento

mento descendenti, jus infringendi ultima elogia denegatur, quod observat ibi Gregor. Lop. gloss. 7. Eodem modo procedit lex 10. *Tauri,* quæ est lex 8. tit. 8. lib. 5. *Recopilat.* ex qua filius naturalis, non extante legitima prole, initium universalis hæres à patre permittitur, etiam in prejudicium ascendentium legitimorum: sed si ille testamento confecto è vita migraverit, filius hic nisi ad alimenta nequit agere. D. Covarruv. *de matrimonio part. 2. cap. 8. §. 4. in fine.*

⁵⁹ Per contrarium si aliqui ex liberis aut parentibus jus succedendi ab intestato tribuatur, non sequitur ut possit contra testamentum venire, l. 8. tit. 13. part. 6. *authentic.* Licit, *Cod. naturalium liber.* ubi filii naturalibus indulgetur successio ab intestato in duabus uncis hereditatis paternæ, deficiente legitima fobole: sed si pater cum testamento decebat, nullo modo nec quoad illam portionem illud impugnant. Præterea in §. *Sed hodie, Institut. de adoption.* Juffianus inquit, se jura successionis ab intestato filiis adoptivis praefici, qui sāmē minimè contra supremum patris judicium agere queant, ut docuit D. Covarruvias *suprà, numer. 2.* & probant jura, & DD. laudati *suprà, num. 53.*

⁶⁰ Ex præmissis deducitur, dispensatum ad succedendum ex testamento parentibus, aut liberis, non posse nullum dicere testamentum, aut qualem intentare, si præteritus sit, aut exhaereditatus; quia solum juxta voluntatem, non præter illam, seu contra succedere conceditur. Rursum dispensatus ut ab intestato succedat prædictis personis, nequibit evertere testamentum. Utrumque tenet cum pluribus Mathienz. in l. 10. gloss. 1. tit. 8. lib. 5. *Recopilat.* qui in legitimacione sic coarctata loquitur, quod in dispensatione à fortiori servandum erit, quæ strictius est accipienda. D. Covarruv. *de matrimonio part. 2. cap. 8. §. 8. à num. 2.*

⁶¹ At ubi scriptum fuerit, *Ex testamento, & ab intestato succedat,* etiam actio contra testamentum concepta censemur, ut tot juribus id comprobavimus *suprà, ex num. 46.* præter alia, quæ D. Covarruv. *hoc cap. 1. num. 1. ad finem,* expedit. Ratio quæ reddi potest, est quia ex usu loquendi communī, non omnino refragante verborum proprietate, ut ex præmissis *suprà, num. 40.* appareat, per hujusmodi clausulam omnimoda successio confertur, sive defunctus cum testamento deceperit, sive intestatus, qua generalitate successio per eversionem supremæ voluntatis continetur: & licet verbum, *Ex testamento,* per se, & verbum *ab intestato,* similiter per se possum, non tribuant actionem contra testamentum, ut pronuper asserebamus, eadem tamen simul expressa hunc effectum operantur ob sermonis universalitatem; nam singula quæ non profunt, multa collecta juvent, *cap. Cum causam 13. & ibi glossa finalis de probat. l. Spadonum 17. §. Qui jura, ff. de excusat. tutor.* Quod si ita non esset, credi nequit, in Constitutionibus Regis, & Imperialibus tam frequenter usurpari hæc verba, ubi successio contra testamentum tribuitur, nisi sub eisdem illa veniret, maximè cum verborum proprietatis in legibus dubitationis tollenda gratia exactissime observanda sit, ne captiose interpretatione locus relinquatur, *cap. Erit autem, 4. distinet.* secundum quæ accipiendum est quod *suprà, num. 43.* & alibi scriptum, nempe sub successione ab intestato comprehendit jus adversus testamentum, per quod via

D. de Faria Nova Addit. ad Covar. Tom. II.

ad illam aperitur; nam absolutè non procedit, ita ut quoties datur successio ab intestato, competit actio contra testamentum; loquuti enim sumus juxta subjectam materiam, ac questionem, de qua agitur, quando simul & generaliter indulgetur alicui, ut ex testamento, & ab intestato liberis aut parentibus succedat, tunc siquidem actio ad infringendam supremam voluntatem verbo *Ab intestato* continetur; secus si per se ponatur, & limitatè concedatur successio ab intestato, cum agi non possit contra testamentum, ut præmisimus; nam limitata causa limitatum producit effectum, l. *In agris,* ubi DD. ff. d. acquir. rer. domin.

Ibi : Quicquid tamen sic de illa controversia.

Consule Petr. Gregor. *Syntagmat. libro 43. cap. 2. per totum,* qui tener per bonorum possessionem contra tabulas causam testati ad intestati reduci, licet Prætor solus hæredem facere non posset, §. *Quos autem, Institut. de bonorum possessione.*

Ibi : Illud mihi videor jure asseverare posse.

Ita observatum est *suprà, num. 50.* & de aliis, quæ hic subsequuntur, satis est dictum.

Vers. Secunda ratio, qua utebamur.

Sed replicari poterit adversus solutionem istam, quia verisimile non est, in toti juribus præmissam esse mentionem successionis contra testamentum, nisi sub verbis, *Ex testamento, & ab intestato,* subintelligeretur, ut diximus *num. 61.*

Vers. Tertia ratio.

Quoad priorem partem argumenti Jasonis respondoni D. Covarruv. dici potest, quod in ea clausula verbum, *Ex testamento,* significat, ut possit legitimatus, aut dispensatus succedere, factio testamento, non solum secundum voluntatem, si inititus reperiatur, sed etiam contra eam infringens testamentum, si prætereat, aut iniuste exhaereditur, sicut accipitur in §. *Sunt autem, Institut. de bonor. possess.* quod haud temere defendi posset.

Vers. Quibus diligenter.

Quanquam D. Covarruv. opinio probabilis ad modum sit, tum propter fundamenta ab eodem late præmissa, tum ob tanti magistri autoritatem, tamen in contrarium magis propensa mens est, duce doctissimo Gregorio Lopez, propter leges plurimas, quæ per verba illa, *Ex testamento, & ab intestato,* jus succedendi contra testamentum tribuerunt, nisi sub eisdem illa veniret, maximè cum verborum proprietatis in legibus dubitationis tollenda gratia exactissime observanda sit, ne captiose interpretatione locus relinquatur, *cap. Erit autem, 4. distinet.* secundum quæ accipiendum est quod *suprà, num. 43.* & alibi scriptum, nempe sub successione ab intestato comprehendit jus adversus testamentum, per quod via

Yy platio-